

Dalībvalsts var liegt atsevišķus no iemaksām neatkarīgus sociālos pabalstus Savienības pilsoņiem, kuri tajā ierodas, lai atrastu darbu

Ārvalstniekiem, kuri ierodas Vācijā, lai saņemtu sociālo palīdzību, vai kuru uzturēšanās tiesības pamato tikai darba meklēšana, ir liegts Vācijas pamata nodrošinājuma pabalsts (“*Grundsicherung*”) ¹. Spriedumā *Dano* ² Tiesa nesen konstatēja, ka šāda izslēgšana ir tiesiska attiecībā uz dalībvalsts pilsoņiem, kuri ierodas citas dalībvalsts teritorijā, nevēloties tajā atrast darbu.

Šajā lietā Federālā Sociālo lietu tiesa (*Bundessozialgericht*, Vācija) vēlas uzzināt, vai šāda izslēgšana ir tiesiska arī attiecībā uz Savienības pilsoņiem, kuri ir ieradušies uzņemtajā dalībvalstī, lai tajā meklētu darbu, un kuri tajā jau noteiktu laiku ir strādājuši, lai gan šādi pabalsti tiek nodrošināti uzņemtajā dalībvalstī pilsoņiem, kuri atrodas tādā pašā situācijā.

Šis jautājums ir uzdots saistībā ar tiesvedību starp *Jobcenter Berlin Neukölln* un četriem Zviedrijas pilsoņiem: *N. Alimanovic*, kura ir dzimusi Bosnijā, un viņas trīs bērniem – *Sonita*, *Valentina* un *Valentino*, kuri ir dzimuši Vācijā attiecīgi 1994., 1998. un 1999. gadā. *Alimanovic* ģimene 1999. gada laikā pameta Vāciju, lai dotos uz Zviedriju, un atgriezās Vācijā 2010. gada jūnijā. Kopš atgriešanās *Nazifa Alimanovic* un viņas vecākā meita *Sonita* līdz 2011. gada maijam bija nodarbinātas vairākos īslaicīgos darbos vai arī izmantoja tikai tādas nodarbinātības iespējas, kas bija tsākas par vienu gadu. Kopš tā laika viņas vairs nav veikušas profesionālo darbību. *Alimanovic* ģimene vēlāk saņēma pamata nodrošinājuma pabalstu laikposmā no 2011. gada 1. decembra līdz 2012. gada 31. maijam, proti, pirmkārt, par *Nazifa Alimanovic* un viņas meitu *Sonita* saņemot iztikas līdzekļu nodrošinājuma pabalstu ilgtermiņa bezdarbniekiem (“*Arbeitslosengeld II*”) un, otrkārt, par bērniem *Valentina* un *Valentino* saņemot sociālo pabalstu darbnespējīgām personām. 2012. gadā kompetentā iestāde (*Jobcenter Berlin Neukölln*) visbeidzot apturēja pabalstu izmaksu, uzskatot, ka *N. Alimanovic* un viņas vecākajai meitai kā ārvalstniecēm, darba meklētājām, kuru uzturēšanās tiesības pamato tikai darba meklēšana, ir liegta attiecīgo pabalstu saņemšana. Tādējādi šī iestāde attiecīgos pabalstus liedza arī pārējiem bērniem.

Atbildot uz Vācijas tiesas uzdotajiem jautājumiem, Tiesa savā šīs dienas spriedumā nosprieda, ka tas, ka Savienības pilsoņiem, kuru uzturēšanās tiesības uzņemtajā dalībvalstī pamato tikai darba meklēšana, tiek liegts saņemt atsevišķus “īpašus no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus” ³, kas ir uzskatāmi arī par “sociālo palīdzību” ⁴, **nav pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam** ⁵.

¹ Šo pabalstu mērķis ir īpaši ir nodrošināt saņēmēju iztiku.

² Tiesas 2014. gada 11. novembra spriedums *Dano* (C-333/13), skat. arī [PP Nr. 146/14](#).

³ Šie pabalsti ir noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulā (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 2010. gada 9. decembra Regulu (EK) Nr. 1244/2010 (OV L 338, 35. lpp.). Attiecībā uz Vāciju regulā ir īpaši ir minēti pabalsti, kuru mērķis ir nodrošināt iztikas līdzekļus ar pamata nodrošinājumu darba meklētājiem. Federālā Sociālo lietu tiesa aplūkotos pabalstus kvalificē kā “īpašus no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus”.

⁴ “Savienības pilsoņu” direktīvas (Direktīva 2004/38/EK) izpratnē.

⁵ Šis princips ir noteikts Savienības līgumos un precizēts Regulas Nr. 883/2004 4. pantā un Direktīvas 2004/38 24. pantā.

Tiesa konstatē, ka attiecīgo pabalstu mērķis ir nodrošināt iztikas līdzekļus personām, kas nevar nodrošināt savu eksistenci, un ka tiem tiek piemērots finansējums, kas nav atkarīgs no nodokļu iemaksām, lai arī tie ietilpst sistēmā, kas paredz arī pabalstus, kuru mērķis ir atvieglot darba meklēšanu. Tā uzsver, ka, tāpat kā lietā *Dano*, šie pabalsti ir jāuzskata par “sociālo palīdzību”.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka, lai Savienības pilsonis varētu piekļūt tādai sociālajai palīdzībai, kāda ir aplūkota pamatlietā, viņš var atsaukties uz vienlīdzību attieksmē ar uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem tikai tad, ja viņa uzturēšanās uzņēmējas dalībvalsts teritorijā atbilst “Savienības pilsoņu” direktīvas ⁶ nosacījumiem.

Attiecībā uz tādiem darba meklētājiem, par kādiem ir runa šajā lietā, Tiesa konstatē, ka pastāv divas iespējas piešķirt uzturēšanās tiesības:

Ja Savienības pilsonis, kuram bija uzturēšanās tiesības kā darba ņēmējam, ir kļuvis par **piespiedu bezdarbnieku pēc tam, kad viņš ir nostrādājis mazāk par gadu**, un ja viņš ir reģistrējies kā **darba meklētājs** attiecīgajā nodarbinātības dienestā, viņš **saglabā darba ņēmēja statusu un uzturēšanās tiesības vismaz sešus mēnešus**. Visā šajā laikposmā viņš var pamatoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu un tiesībām saņemt sociālo palīdzību.

Ja Savienības pilsonis uzņēmējā dalībvalstī **vēl nav strādājis** vai ja ir **pagājis sešu mēnešu termiņš**, darba meklētāju nevar izraidīt no šīs dalībvalsts, ja viņš var pierādīt, ka viņš turpina meklēt darbu un ka viņam ir reālas izredzes tikt pieņemtam darbā. Šādā gadījumā **uzņēmēja dalībvalsts tomēr var atteikt sociālo palīdzību**.

Visbeidzot, Tiesa atgādina, ka valsts, lemjot par izraidīšanas pasākumu vai konstatējot, ka persona savas uzturēšanās laikā rada pārmērīgu slogu sociālās palīdzības sistēmai, ņem vērā attiecīgās personas individuālo situāciju ⁷. Tomēr Tiesa uzsver, ka tādā gadījumā, kāds aplūkots šajā lietā, šāds **individuāls izvērtējums nav jāveic**, jo pašā “Savienības pilsoņu” direktīvā paredzētā **pakāpeniskā darba ņēmēja statusa saglabāšanas sistēmā** (sistēma, kuras nolūks ir nodrošināt uzturēšanās tiesības un piekļuvi sociālajiem pabalstiem) **tiek ņemti vērā** dažādi faktori, kas raksturo sociālā pabalsta pieprasītāja **individuālo situāciju**. Turklāt tā precizē, ka jautājums, vai sociālo pabalstu piešķiršana dalībvalstij rada “pārmērīgu slogu”, tiek izvērtēts, ņemot vērā visu individuālo pieteikumu apkopojumu.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā valsts strīdu. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami no “[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

---

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. punkts, un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp. un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

⁷ Tiesas 2013. gada 19. septembra spriedums *Brey* ([C-140/12](#)).